

**R.P. Leonardii Lessii E Societate Iesu Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censvris.
Prælectiones Theologicæ Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. An saltem per potentiam Dei absolutam, qua præter legem ordinatam potest operari, possit peccatum mortiferum sine pœnitentia remitti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

*An saltem per potentiam Dei absolutam, quæ
præter legem ordinatam potest operari,
posse peccatum mortiferum sine
pænitentiâ remitti?*

Plerique Thomistæ putant id nullo modo fieri posse: quia D. Thomas absolute loquitur, dicens, *id esse impossibile*.

Respondeo & Dico Primò: Per nullam potentiam fieri potest, vt alicui remittatur peccatum, qui adhuc actualem retinet complacentiam. Probatur: quia remittere peccatum non est tantummodo nolle punire, vt quidam putant; sed condonare iniuriam, nec eam imputare ad culpam, ac proinde non confere hominem amplius iniurium, odio dignum, & indignum amicitia. Atqui, si Deus non censeret eum, qui actu peccat, sibi iniurum, odio dignum, & indignum amicitia, interpretatiu conferetur in peccatum confitire, illudque approbare: esset enim Deus amicus maleficorum, & consequenter approbator maleficiorum.

Dico Secundò: Transacto opere peccati, si nulla restat cōplacientia actualis, potest Deus remittere peccatum sine omni pænitentiâ, aut bono animi motu. Ita Scotus, & Gabriel dist. 14. Ioan. Medina codice de Pœnitentiâ quæst. 7. & insinuat Caïetanus, cùm ait D. Thomam intelligendum de potentia ordinaria.

Probatur: Quia post actum peccati nihil remanet in peccatore, præter inclinationem, seu pronitatem quandam habitualem ad similem actum, obligationem ad peccatum, & indignitatem quandam, seu inæqualitatem inter Deum & hominem: atqui inclinatio illa non est peccatum; nam etiam potest esse in homine iusto, & potest tolli sine vlo actu hominis per infusionem inclinationis contrariae, vel subtractionem diuini influxus, sine quo non potest subsistere. Obligatio quoq; ad peccatum tolli potest per nudam cōdonationem, vt patet inter homines. Indignitas autem illa, seu dignitas odij, seu inæqualitas, quæ est culpa habitualis; similiter tolli potest: quia Deus ex merita suâ misericordia potest prius peccatum definire imputare ad dignitatē odij, & inæqualitatē sua bonitate supplere, cōdonando quidquid hominizatione praecedens peccati ipsi debet; nempe non solum peccatum, sed ipsum etiam dolorem de peccato. Confirmatur: Quia Deus, vt remittat peccatum, non necessitat ut exigat ab homine pænitentiam, vel aliquem bonum animi motum. Potest ergo hæc omnia ipsi condonare, & ex sola suâ misericordia omnia supplere, sicque peccata remittere. Verum, quamvis hæc ita sint, nullo tamen modo expedit, neque est diuinæ sapientia, prouidentia, & iustitia satis consentanea, quamvis non sit contrarium.

Dices Primò: Peccator manet habitualiter auersus à Deo: atqui auersio non potest tolli, nisi per contrariam conversionem: ergo necesse est, vt fiat aliqua mutatio in voluntate per aliquem actum.

Respondeo: Illa auersio, quæ manet semper post peccatum, non est auersio aliqua realis, sed solum est morale quoddam in estimatione hominum posticum: Censetur enim peccator auersus à

Deo, quia peccando illum contempnit, & pro hoc contemptu non satisfecit, nec ei est facta condonatio. Sicut patet exemplo iniuria humana, que censetur manere, donec sit cōdonata, vel pro ea sit satisfactum. Itaque potest hac auersio condonatio tolli. Addit; etiam si esset hac auersio quid reale & physicum, posset tamen tolli. Deo desinente conferuare id, quod in ea est reale: unde non est opus contraria conversione.

Dices Secundò: Deus non potest alicui remittere peccatum, nisi faciendo iustum: atqui peccator non potest fieri iustus, nisi reali mutatione voluntatis.

Respondeo: Non potest fieri ita perfectè iustus, sicut modò, sine reali mutatione voluntatis: potest tamen fieri imperfectè iustus, quantum sat is est ad remissionem peccati. Ex dictis etiam patet, posse remitti peccatum sine infusione gratiæ, vel alterius doni realis in animâ; vt alibi ostensum est in tractatu de Gratiâ. Probatur: Remissio peccati per se primò consistit in eo, quod peccatum non amplius imputetur ad inimicitiam, seu ad dignitatem odij: quod fieri potest per solum fauorem diuinum, sine vlo dono creato.

*Vtrum illa Pænitentia, quæ est necessaria ad remissionem peccati mortiferi, requirat expressam, & formalem detestationem
peccati; ita ut sine hæc peccatum
non condonetur?*

Quidam, inter quos est Durandus, & Melchior Canus, existimat hanc expressam detesta-

tionem esse necessariam.

Respondeo & Dico Primò: In eo qui habet conscientiam peccati mortiferi, vel certè adhibita est formaliter, faciliter potest recordari, necessaria est ad remissionem peccati, formalis & expressa peccati detestatio. Ita Ioannes Medina codice de Pœnitentiâ quæst. 7. Petrus Soto lectione 4. de Pœnitentiâ, Dominicus Soto dist. 15. q. 1. art. 2. & alij recentiores.

Probatur Primò: Quia Scriptura ad remissionem peccati passim requirit pœnitentiam; vt suprà dictum est: ergo, si formalis pœnitentia aliquando est necessaria ad remissionem peccati, certè tunc maximè, quando peccator eius recordatur, vel potest recordari. Confirmatur: quia formalis pœnitentia tantum propriæ & visitate dicitur Pœnitentia: tantum enim dicimus cum propriè pœnitere, qui dolet de peccato; non autem eum, qui amat Deum sine vllâ cogitatione peccati: ergo quando Scriptura loquitur de Pœnitentiâ, maximè intelligit formalem pœnitentiam.

Probatur Secundò: Quia Concilium Tridentinum sessione 6. cap. 6. aperte indicat actum pœnitentia debere esse distinctum à dilectione: ergo non semper sufficit dilectio, quæ est virtualis pœnitentia. Et sessione 24. cap. 4. Detestationem peccati omni tempore fuisse necessariam, nec sufficere vita noua propositum, sed etiam requiri odium veteris vita; quod tamen propositum videtur sufficere, si non requireretur formalis pœnitentia: sicque verum esset, quod dicunt Lutherus, & Caluinus Pœnitentiam nihil esse, nisi nouam vitam.

Dices:

Si adit a/
etualis
complacen-
tia peccati.

Si abit a/
etualis cō-
placientia.

Soluuntur
obiectiones.

Quaratio-
ne cenfe-
tior homo
auerſus à
Deo per
peccatum.